RÉSIDENCE SUPÉRIEURE DU TONKIN
DEPOT LEGAL

MAI 1923 — MỒI SỐ 5 XU — MAY 1923 — BA 31 JUILLET 1923

Trung Bắc Tân Văn

DEPOT LEGAL INDOCHINE N°1140

中北新聞

DEPOT LEGAL INDOCHINE N°1140

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

Một năm	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 20	6 $ 20	6 $ 20	6 $ 60	12 $ 00
Chủ hàng về							
Các công-sở	»	»	6.00	6.00	6.00	6.00	»
Sáu tháng	3.00	3.00	3.20	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.60	0.55	0.60	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
Une seule insertion . . . . 0 $ 30 c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion . . . . . 0 $ 15 le c/m
Réclames dans la 3e page . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Thế nào là ái-tình thực

III

Như trên đã nói, những cuộc ái-tình vì tiền-tài, vì nhan-sắc, vì danh-giá hão, quyền-thế choáng, mồn-phiệt rỏm hay là vì phấn son trang điểm nó khêu gợi, vì cam-ngôn mật-ngữ nó phỉnh phờ, vì âu ở suống sã, vì dâm-dục nhất thời mà gây nên đầu là những cuộc ái-tình giả cả. Vậy thì ái tình thực là gì?

Thực cái ái-tình chân-chính thì không luận gì tiền tài, không luận gì nhan sắc, không kể gì đến cả cái danh-giá, cái quyền thế, cái mồn-phiệt của nhau thế nào, chứ dừng nói đến cái phần son trang-điểm thì còn làm sao mà khêu gợi nổi, cái cam-ngôn mật-ngữ thì còn làm sao mà phỉnh-phờ nổi, vẻ sự âu ở thì tất là biết cẩn-thận cho có ngăn nắp, về sự dâm-dục thì tất là biết cưỡng-chế cho có chừng-mực, không khi nào lại chịu thất thân về những chỗ ấy bao giờ. Thực cái ái-tình chân-chính là như thế này: Tiền-tài đã không luận rồi, mà tiền-tài lại chính là cái mệnh-mạch sinh-hoạt của người ta ở đời, vậy thì hai bên tất đều phải có cái nền kinh-tế độc lập vững-vàng, chẳng không phải bám vào lưng vợ, vợ cũng không phải nằm lấy khổ chồng, hoặc chồng có chức-nghiệp mà vợ cũng có nữ-công, hoặc chồng chủ việc ngoài mà vợ cũng chủ nổi việc trong, không ai phải lụy đến ai về đồng tiền phân bạc; yêu nhau mà không phải cần gì đến nhau cả thì cái yêu mới thật là chu-toàn. Nhan-sắc đã không luận rồi, mà nhan-sắc cũng là cái tuyệt-phẩm báu quí của người ta, vậy thì hai bên tất đều phải có cái tư-cách gì đáng cho nhau báu quí hơn là nhan-sắc, cái tài chẳng nên trọng bằng mấy cái cảm ăn mấy ngải, cái hạnh thiệp cũng nên thương bằng mấy cái mặt hoa da phấn, hoặc treo giá nhà vàng về cái nết na thuần-thục, hoặc nghiêng cặp mắt xanh về cái nghi-biểu anh-hùng, không ai để thì cho ai về duyên hờn phận hẩm, yêu nhau không phải thẹn gì với nhau cả thì cái yêu mới thật là thủy chung. Danh giá, quyền-thế, mồn-phiệt đã không luận rồi, mà những cái ấy là những cái tình thường người ta không ai là không ham mến, vậy thì hai bên tất đều phải có cái tư-tưởng siêu quần thoát tục, biết lấy tài đức làm trọng, lấy tâm đầu ý hợp làm thích mà không màng gì tới cái danh-giá hão, cái quyền-thế choáng, cái mồn-phiệt rỏm của người đời, tuy trạng-nguyên tể-tướng, cũng không lấy cái vinh quí ấy mà quên mấy vuông vải của một á vớt bèo, tuy là ngọc ngành vàng, cũng không lấy cái sang-trọng ấy mà khinh cái khó một của một chàng dìu cá; yêu nhau mà không ai có cây mình cái gì với ai cả thì cái yêu mới thật là đằm thắm thiết-tha.

Có cái ái tình chân-chính như thế thì dù có người khác giàu có đến đâu nhan-sắc đến đâu, danh-giá, quyền thế, mồn-phiệt đến đâu mà cái người ý-trung của mình bao giờ cũng như in trong óc, như tạc trong lòng, không khi nào lại có rời cái tiết-tháo chính chuyên mà sinh ra có những chuyện lòng chim dạ cá; cho nên người thật có ái-tình với nhau thì đàn bà tất là trinh-phụ mà đàn ông cũng tất là nghĩa-phu. Và lại cái ái-tình đã gốc ở đức hạnh, ở tâm-trí, ở tinh thần khê-hợp mà gây nên, thì cái thú trúc mai sum họp, cầm sắt hòa hài, không chỉ tại cái nhục-thể bề ngoài, mà chính tại cái tâm đầu ý hợp cùng nhau, kính nhau như một người bạn tri tâm, thiết nhau như một vị thần hộ mệnh; là gì thanh khí nhẽ hằng, một đây một buộc ai dằng cho ra; cho nên người thật có ái-tình với nhau thì không bao giờ đêu nỗi giăng gió miệt-mài, mây mưa chim đắm mà làm trụy-lạc mất cả cái chí nghiệp tiền-thú, cái phẩm cách thành thực của nhau.

Nói tóm lại thì cái thú ái-tình chỉ người có đức cả, có tài cao, có tư-tưởng xuất nhân, có phẩm-hạnh thuần-khiết mới có thể hưởng được; những người tài, đức, tư-tưởng, phẩm-hạnh đã không đủ hưởng được cái thú ái tình thì biết tới hai tiếng ấy, nghĩ tới hai tiếng ấy, nói tới hai tiếng ấy mà làm chi, chỉ tổ hiểu lầm, dùng bậy, làm cho hai tiếng ấy phải chịu oan là một thứ thuốc độc, một hố vực sâu, gieo tai vạ cho gia-đình, cho xã-hội, cho biết cơ-man vạn-ức nào mà kể những trai lành gái tốt đương buổi thanh-niên tu-tiến mà sa-chân lỡ bước, đi hối một đời. Ký-giả viết bài này bàn về hai chữ ái-tình nhưng kết lại hãy xin nhân-nhủ cùng các bạn thanh-niên nam-nữ ta rằng muốn biết được hai chữ đó cho đúng, nghĩ được hai chữ đó cho chín, nói được hai chữ đó cho rành để hưởng hưởng được cái thú ái-tình là cái thú cao thượng, quí báu nhất ở đời thì trước hết phải tu dưỡng cái tài đức, cái tư-tưởng, cái phẩm-cách của mình cho xứng đáng đã.

T.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 30 Juillet 1923

Pháp Bí với Anh

Buổi chiều hôm nay hai quan đại-sứ nước Pháp và nước Bỉ giao cho bộ Ngoại-giao nước Anh bức thư trả lời lại chánh-phủ nước Anh về cái vấn đề hỏi-khoản.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 29 và 30 Juillet 1923

Bức thư của Pháp Bỉ trả lời lại nước Anh

Chánh-phủ Pháp đã báo cho chánh-phủ Anh biết rằng bức thư của Pháp đã soạn xong, trong mấy ngày đầu tuần lễ sau sẽ gởi đến bộ Ngoại giao nước Anh.

Quan thượng-thư Jaspar nước Bỉ đã trình với hội-đồng các quan thượng-thư bản quốc về công việc thương-nghị với chánh-phủ nước Pháp, về bức thư của hai nước trả lời nước Anh. Hai chánh-phủ đã hợp ý nhau về các điều cốt-yếu. Về cái chánh-sách trong hạt sông Rhur, nước Bỉ một lòng một dạ với nước Pháp cho đến cuối cùng. Sau các quan thượng-thư ấn-định lời lẽ trong bức thư của nước Bỉ trả lời lại nước Anh. Bức thư ấy sẽ gởi ngay cho chánh-phủ nước Pháp.

Việc nước Đức

Ở Berlin nhân-dân đã thấy khẩn đốn về cái nạn vì ăn thức dùng đắt đỏ, Dư-luận rất là oán hận tôn nội-các Cuno. Đảng Đại-đồng tỏ tình bất phục về việc cấm đảng ấy biểu-tình ở Berlin.

Chánh-phủ nước Đức ưng chuẩn mấy bản luật cải mục-đích là trừ bớt cái nạn giấy bạc phát-hành nhiều quá. Các bản luật ấy đều tháng Août nghị-viện sẽ bàn đến.

Báo *Germania* là cơ-quan của các chánh đảng trung-ương công-kích tôn nội-các Cuno rất là kịch-liệt vì về đường nội vụ và đường tài-chánh, chánh-phủ ấy không chỉnh-đốn được chút nào.

Số chi tiêu trong nhà điện-báo nước Đức thiếu mất 30.000 triệu. Giá tiền điện-báo, điện-thoại sẽ tăng lên.

Nước Thổ với nước Anh

Mới rồi người Thổ ở Lausanne có công-bố một bài cờ vỗ người Hồi-hồi thuộc về quyền nước Anh cho có nên làm ngăn trở cuộc giao-tế về đường thương-mại, và về đường chánh-trị của hai nước Anh và Thổ.

Hỏa-tai ở Marseille

Một cái kho chứa đồ dùng về ô-tô bị nổ, lửa bốc lên cháy. Năm người bị thương. Thiệt hại rất nhiều.

Quan Tổng-thống Hoa-kỳ bị đau

Quan Thống-thống Herding đi đến Yosemite bị đau trên hỏa-xa. Bệnh-tình không nặng lắm.

Cuộc hòa Đông-âu

Viên đại-sứ nước Nga tại Ý-đại-lợi được phép ký bản giao-ước về các cơ hồ Đông-âu ở Rome. Bản giao ước ấy trước kia định rằng đại-biểu nước Nga ký ở Constantinople,

Nước Thổ đã bãi binh. Chỉ còn giữ có ba ban tại ngũ mà thôi.

HÀI ĐÀM

Tội làm chó

Một hôm, mấy con chó rỗi, ăn lại chuyện kiếp xưa. Cùng nhau nói: sử theo lý thuyết luân hồi thì chúng ta trước kia chắc cũng là loài người, vì phạm tội nặng nên mới phải đầy làm kiếp chó như ngày nay. Rồi lại đồng thanh kể tội như sau này:

— Mực kê: tao phạm tội nói dối lấy tiền.

— Vện kê: tao cũng phạm tội nói dối lấy tiền.

— Sơn kê: tao cũng phạm tội dọa người lấy của.

— Khoang cái vừa thở dài vừa kể: tao chỉ phạm tội xoàng, hay nói xấu người, mà cũng phải làm chó.

Ngẫm câu chuyện mà buồn cười, nếu phạm những tội trên này, mà chỉ phải tội làm chó, thì chắc nhiều kẻ cũng không lấy làm sợ làng lắm. Bởi vì theo như đời này thì chó cũng không phải là vật để-tiện lắm. Nhiều chủ quý chó, có khi cho chó được đi xe-hỏa tou-đam; có khi khắt khưởng đi xe nhà; lại cũng có khi đăng-đình diện ô-tô chạy bụi mà khắp phố.

Tùng-Thành.

KHẢO-CỨU VỀ BỆNH UNG

Bệnh ung bởi đâu mà ra?

Các nhà bác-sĩ liệt quốc mới đặt cuộc hội-nghị ở Strasbourg để giảng cứu về bệnh ung. Báo tờ trình của bác-sĩ Fibieger, ở Copenhague được hội-đồng rất là hoan-nghênh. Bác-sĩ kể cứu về cái tội-ác của loài côn trùng trong việc gây nên bệnh ung.

Bác-sĩ nói bệnh ung phát ở trong tì vị loài chuột là bởi trong mình chuột có những giống trùng độc, mà trùng độc ấy thường sinh trưởng ở trong thân-thể loài giun. Chuột ăn giun thì mắc phải bệnh ung. Người ta nuốt phải trứng loài trùng độc vào trong cơ-thể, cũng sinh ra bệnh ung.

Bác-sĩ Borrel ở Strasbourg có nhắc lại rằng ngay từ năm 1906, ông đã xét thấy chuột có ung trong buồng gan, bởi giống trùng độc mà sinh ra.

Một chất kị bệnh ung

Ít lâu nay nhiều nhà bác-sĩ cho rằng chất đồng có tính kị bệnh ung, có khi lại trị được bệnh nữa.

Vì vậy mới đây, bác-sĩ Viguier có xét xem trong các thức đồng làm vị ăn, thức nào chứa nhiều chất đồng hơn cả.

Xét ra không mấy thức mỗi kilo là không có mấy milligrammes chất đồng.

Khoai tây, thịt bò tỉ chất đồng nhất. Mỗi kilo có độ một milligramme. Một kilo nếu lại không được một milligramme đồng.

Sô-cô-la lại nhiều chất đồng. Một kilo có hơn một décigramme. Đậu xanh chứa nhiều đồng hơn cả. Mỗi kilo có hơn một centigramme.

Ngoài chất đồng do ở vị ăn mà ra, người ta lại nuốt chất đồng ở đồ bằng đồng dùng để nấu vị ăn nữa. Ngày xưa bên Âu-châu hay dùng nồi đồng, thì chất đồng nuốt vào nhiều, chứ như ngày nay thường dùng đồ tráng men; thì chất đồng nuốt lần với vị ăn không có mấy. Bác-sĩ lấy cớ ấy mà kết-luận rằng vì ngày nay ít dùng đồ đồng mà người ta hay sinh ra bệnh ung. Việc lấy cũng đáng lạ thay.

Khoa-học đối với đời người

(Tiếp theo)

Khoa học xuất hiện ra trước tư-tưởng.— Trước hết lấy lẽ thường mà nói, sau theo lịch-sử mà suy thì có thể quyết đoán được rằng: khoa-học xuất hiện ra trước rồi mới có tư-tưởng. Chim có no mồi ấm ổ, mới cất nổi tiếng hót hay, ria bộ lông đẹp; cây có mọc nơi đất tốt mới có hoa thơm quả ngọt. Người ta cũng vậy, nếu lúc nào cũng lo cơm ăn, rằm không yên nơi, ngủ chẳng yên giấc, ăn lông ở lỗ, chui hốc rằm trần, thời còn nảy sao được nhời văn hay, câu nói gỏi. Cho được cứu lấy thân, độ lấy mệnh, tất phải tìm phương giải nạn; tìm cái nay chế cái nọ, cốt sao duy trì nổi tính mệnh, rồi sau mới cầu hạnh-phúc được. Trước tịch sử thời-đại, theo sách Tàu thì vào thời Tam-hoàng, người ta một giống khí cao lớn lạ lùng, đồng thời với giống Mam-mút (Mammouth) là một giống voi to lớn hơn voi thường; giống ấy ngày nay tiêu diệt hẳn, chỉ còn ít xương cốt tìm thấy ở dưới tầng đất thứ ba, là bình-tích mà thôi), sợ dài ra bớp, như thế cũng đủ biết rằng tri-não chưa có gì. Lúa hãy giờ biết đâu đến kế doanh-sinh, canh-nông chưa rõ, cày cối chưa tường; chỉ biết như loài hổ loài báo, bắt được con nào thì xé ra ăn sống nuốt tươi cho đỡ lòng. Giữ-mưu như thế, khoa-học đã có rồi. Người ta thế nào mặc lòng, thả ra lúc đó vẫn là một loài bèn yếu hơn các giống khác; như con hổ con báo, còn có nanh vuốt, con voi còn có voi có ngà; người thật thân không trợ-trợi, mà có thể lấy trí khôn ra để chống lại với các loài khốc hơn mình. Chưa tìm ra cách lấy lửa và dùng loài kim, thì thoạt đầu tiên bước vào một hòa đá lửa to gặp ba năm tay vác đầu gậy, làm khi-giới để đánh nhau và săn những loài vật; hiện kim các nhà khảo-cổ có tìm thấy thứ khí-giới thô-lược ấy [illegible] đích trong các hang hốc. Dần dà, cách mưu-sinh tấn-tới, thân thể tùy hình đổi dạng, não-chất một ngày một nở-nang. Đào hang dưới đất, tìm hốc trong núi, để nương thân; giác-quan mới am hiểu cái đẹp cái xấu, mới bắt đầu có tì mỹ-thuật; lợi-dụng gỗ làm đồ nhu-dụng, lấy xương làm vòng, về hình-tượng các giống thú và là cây làm tường; trong sử nói người lúc đó đồng-thời với giống nai chà chạnh gọi là ren (renne) là một thứ nai ở vào nơi hàn-cực, thường dùng đồ kéo xe chạy trên băng-tuyết). Qua thời-đại ấy, loài người lại tấn tới hơn nhiều, tựa hồ như biến hóa vậy. Hình-dung khác hẳn trước, đầu óc nở và ngắn, lông là rụng và ít. Dần dần thành hẳn được hoàn-toàn nhân-vật; nhưng cũng không đến nỗi quá như mọi-sơ. Trí-tuệ nở mang, tất khoa-học cũng tấn tới. Biết cày cấy giống giọt, tìm ra cách lấy lửa, dệt vải, nuôi mục-súc, mài nhẵn; đã để làm đồ dùng và khí-giới, rồi đến nơi ăn chốn ở mới kiếm cách sửa sang, thoạt tiên chưa biết dùng vôi gạch, thì lấy đá và đất sống xây thành hang động đẹp và rộng hơn những hang hốc trước, gọi là mê-ga-ly-tích-sở (mégalithique). Rồi sau dùng đến tre gỗ và lá để làm lều ở trên mặt các hồ sơ; những nhà lều ấy tựa như những túp tranh của nhà dành cả trên mỹ: sông nơi thôn giã, hay là nhà thổ mán trên thượng du bây giờ. Tự đó trở đi, nghìn là kể từ khi nhân-loại tìm được cách lấy lửa, trong trường khoa-học nảy ra nhiều điều phát minh lạ, đời người mới bợi thấy sung-sướng mà có cơ sản-xuất ra các hiện-trạng cao-nhân. Theo lịch-sử, Tàu, đời Tam-hoàng đã bắt đầu có khoa học mà tự đời Ngũ-đế trở đi mới có tư-tưởng, khoa-học phần nhiều bổ-cứu về vật-chất, tư-tưởng thì bổ-dưỡng linh-hồn; nói tóm lại người ta phải cần phải xác trước rồi là phải cần có khoa-học vậy. Phần xác liệt, cơ quan hư-hỏng, ắt thân thể chẳng còn, thì còn lấy đâu tư-tưởng nữa vì lại người ta có sinh vào nơi phong phú, địa thế đẹp đẽ; thân thể dễ sung-dưỡng, trí-não có linh-lợi, thì mới phát triển ra những tư-tưởng lạ ý-kiến hay. Như Ấn-độ là một nơi linh-địa, núi cao rừng rậm, thổ-địa phì-nhiêu, nhân dân phong phú, mới sản-xuất ra được ông Thích-già. Cụ Không, cụ Mạnh, sinh trưởng tại nước Tàu là một nơi trung-ương của văn-minh Á-đông lắc bấy giờ. Như ông Đê-mô-tên (Démosthène) cụ Sô-cờ-đát (Socrate) cũng đều là nhân-vật tư-tưởng sinh trưởng vào nơi khởi-thủy văn-minh bến Âu-châu. Nếu các ngài sinh trưởng vào nơi quê mùa nơi rợ, dẫu tất mệ tối, ăn ở thô-lỗ, chắc hẳn ngày nay tư cũng không thể biết các ngài được. Chủ đích các ngài cốt đưa linh hồn nhân-loại vào nơi cực lạc, xây-dựng cho nhân-loại cột cương-thường; nhưng nếu không có tay khoa-học ra cứu đời; nhân loại cứ ăn sống nuốt tươi, lấn lộn trong vũng máu đống bùn để cầu sống, thời còn đâu mà để tai nghe nhời giảng-dạy để tâm-trí đâu mà nghiền-ngẫm tư-tưởng hay? Vì thử như có tư-tưởng cao, nhời văn hay, trật-tự luân-thường, nhưng vẫn ăn lông ở lỗ, thân thể trần-truồng như nhộng; ắt hẳn thế-giới này không thể gọi là thế-giới văn minh mà nhân-loại cũng không thể sung-sướng được. Vì nhờ ấy nên ông Tuân-nhân giải cây lấy lửa, ông Thần nông cuốc đất cầm cày, phải ra đời trước đức Thích-già cụ Không-Mạnh. Nhưng người ta phải dạy trí lấy phần xác mà lái phải bổ-cứu cả phần-hồn, có xác không hồn, tất là cái máy; có hồn không xác tức là vật vô-hình vô ảnh. Khoa-học phải cần đến tư-tưởng mới đào luyện nên văn mới thành người. Cho được thành nhân, phải đủ phần xác trước đã rồi sau mới bổ-cứu đến phần hồn; vậy khoa-học có ra trước rồi tư-tưởng mới đến sau; tỷ như cần chuyện dị-đoan; lấy đất nặn thành người, rồi sau hội-họp tinh-chất cho loại-vật mà luyện thành ra tinh người cũng là có nhẽ. Vậy phàm cái gì cũng vậy, thiết-dụng phải có trước rồi nhu-dụng mới tiếp sau. Tỷ như ra khoa-học xuất hiện ra trước, vì khoa-học thiết-dụng đó đời người. Kia như nước Ai-cập (Egipte), địa-thế giáp giới sông Nil, nếu mỗi lần nước sông lên to, thời mỗi địa lại phải chịu cảnh tang-thương; vì nhờ ấy nên khoa kỹ-hà-học mới phát nguyên tự đấy, chánh-đích cốt để bồi đắp sửa-sang lại trong nước sau khi nước xuống. Nước Phê-ni-xi (Phénicie) là một nước thứ nhì trong lịch-sử văn minh bên Âu châu, ngày nay phải đã-địa xuất-dương buôn bán trước nhất nên phát-minh ra nghề hàng-hải (navigation maritime) chế ra địa bàn, để làm phương hướng lập thành khoa kế-toán sổ sách. Nói tóm lại, viện nhờ về xét trong lịch-sử, ta có thể quyết rằng khoa-học xuất-hiện ra trước tư-tưởng mà tư-tưởng phải cần có khoa-học mới sản xuất ra được.

(Còn nữa) Ng-văn-Long

Cuộc thi thơ

Của Noé-tri-Qưyên nữ-sĩ

Thơ thi

CXLVI

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miễn mạo gấp tử Lý Thánh-tông.
Lễ nhạc y quan khoe mỗi trước,
Công hầu khoa giáp khắc bia trông,
Tang thương thay đổi tên còn mãi,
Kim cổ nơi theo đạo vẫn sùng.
Nghiêm Nhị bắt Nàng chung đọc sẵn,
Còn nhiều ghi tục với non sông.

Truong-văn Thiên
Service Hydraulique, Hanoi

CXLVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Khổng-miếu ưa truyền nức Nhị-Nùng.
Trống rập hoàng-đồ triều lễ khắp,
Mô vang quốc-giám khói hương sùng.
Gió Âu mưa Á qua bao đó,
Nền Lý bia Lê thấu mấy trùng.
Kỷ niệm thơ mừng khuê rạng vẻ,
Xa thư bốn bể một nhà chung

XUÂN

CXLVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Khổng miếu hương truyền khắp Á-đông.
Vận mở trời Nam cơ chỉ sẵn,
Đạo khơi bể Bắc đế vương chung.
Một nền khoa giáp vơi Lê Lý,
Mấy bực cung tường vững Nhị Nùng.
Gặp buổi nhong nhong thêm nhớ cảnh,
Lần khuê để rạng bảng vang phong.

CXLIX

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Sĩ giáo càng theo đạo Khổng chung,
Từ Lý đến Lê nền cột dựng,
Trước thành sau giám khói hương sùng.
Gác khuê mấy cuốn phô màu biếc,
Đàn hạnh trăng soi luyện nẻ hồng.
Ngẫm cảnh Nhị Nùng kìm lại cỗ,
Văn-minh hiện tượng cái đầu trông.

Lan-đình. Ng huy-Bỷ
63, Rue des Changeurs, Hanoi

CL
Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Cổ-giám từ xưa miền Khổng sùng.
Mấy bực cung tường sư-biểu trọng,
Trải đời phong tặng đẹp vương chung.
Lầu khuê vẻ rạng triều Lê Lý,
Đàn hạnh hương thơm cõi Nhị Nùng.
Nhắn bảo hoàng-đồ danh-sĩ tá,
Văn-minh nhớ tượng ngửa đầu trông.
Chúc-thọ, Lê-quý Doãn
60, Rue des Changeurs, Hanoi

CLI
Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Khổng-đạo ra đời giữ mực chung.
Văn hiến Lý Trần xây gác phượng,
Miếu tôn Khổng Mạnh đắp sân rồng.
Lễ vần khét tiếng trong Tân Bản,
Thanh giáo thơm lây khoảng Nhị Nùng.
Nào kể cầu tiên người niệm phật,
Đạo như nguyên-khí vẫn tồn sùng.
Ng-văn-Quý
52, phố Sinh-từ, Hanoi

CLII
Nghìn năm văn-vật đất Thăng long,
Gió Á mưa Âu thuận một dòng.
Tôn giáo gây dựng nền xã-tắc,
Xuân thu ghi lục nghìa non sông.
Bể dâu một cuộc từng thay đổi,
Tản cựu đôi chỉ kết giải đồng.
Bia đá rừng nho còn đứng vững,
Đời đời nhang khói vọng thờ chung.
Q. G. Tỉnh
55, phố hàng Nón, Hanoi

CLIII
Miếu mạo ngay ngà lối cổ-phong,
Điển tích gây nên từ đất Bắc,
Văn-chương thơ lối khắp trời Đông.
Quanh co nước chảy dòng sông Nhị,
Phảng phất hương bay ngọn núi Nùng
Con cháu rỡng riêng tiên văn hóa mới,
Này đền kỷ niệm để soi chung.
Vũ-văc-By
20, Rue des Bamboux, Hanoi

CLIV
Nghìn năm văn-vật đất Thăng long,
Văn miếu đầy la cỗ học cung.
Nho giáo bấy nay riêng vũ-trụ,
Đế đô ngày trước nọ non sông
Lầu khuê vẻ rạng trời Nam Việt,
Bể học nguồn khơi đất Á-đông.
Đạo thống muôn đời cơ chỉ vững,
Mặc ngoài Mỹ-pủ với Âu-phong.
Nguyễn trọng Lạc
Lettré à la Résidence Tuyên-quang

CLV
Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Văn-miếu ngay ngà biết mấy đông.
Nghi ngút cung tường lây nhật-nguyệt
Êm đềm mạn tỏa nức xuân phong
Khói hương phảng phất trời Nùng Nhị,
Đạo đức nun trồng giống Lạc Hồng.
Nhắn nhủ khách nho làm rõi đó,
Đây nghe nực đạc mỗi thêm cung.
Tử-cung, Trần-ngọc-Phụng
Quai Victor Marge, Bến-thủy

CLVI
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu mạo ngay ngà thứ ngắm trông.
Lễ nhạc Đông Chu nền dựng cũ,
Anh tài Nam-quốc đầu tham chung
Chen chân hoa cỏ xen bia đá,
Mỏ mặt non sông vì tượng đồng.
Trải Lý, Trần, Lê còn mãi đó,
Nùng còn cao ngất, Nhị còn trong.
Định công, Trịnh-đình Vân

CLVII
Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Triều Lý xây nền thật có công.
Bia miệu rêu phong nhuần nước Nhị,
Hương đăng khói tỏa thấm mây Nùng
Mông mênh biển học khơi Thừa Tử,
Man mác rừng nho mở Lục Hồng.
Mấy cuộc tang thương lừng bút trận
Tranh hùng văn hiến cõi trời đông.
Vũ-Bác
Niêm xá, Bắc-ninh

CLVIII
Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu mạo từ đời Lý Thái-tông.
Đền tháp ngay ngà cao chót vót,
Tường bia xây dựng đứng thong dong.
Lối tăng kiểu mẫu tinh thần trước
Sự nghiệp công danh hận thế trông.
Nền nếp văn-chương gương đốc Khổng,
Một đài kỷ niệm để soi chung.
Vũ-văn-Luyện
20 Rue des Bambous Hanoi

CLIX
Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Trải Lý, Trần, Lê mãi chẳng cùng.
Gió thổi lửa vàn sông Nhị mát,
Trăng in mạch đạo núi Nùng trong
Ông Do hỏi bến trời đưa lối,
Vua Sĩ khơi nguồn thánh giáp công.
Đủ rưng trước sân bia tiến-sĩ,
Tường cao vài bực đứng ưa trông.
Ngọc-linh, Nguyễn văn-Dinh
Làng Định xá, Hà-nam

Tin Saigon

Chức thẩm-phán hòa giải tại Nam-kỳ

Chiếu theo tờ tư của quan Tư-pháp tổng-trưởng, quan Toàn-quyền vừa ký nghị định định rõ chức thẩm-phán hòa giải Annam tại Nam-kỳ từ nay trở đi chỉ tạm giao cho những viên chức sau này mà thôi :

1o Cho các hàng đốc-phủ-sứ, phủ, huyện Nam-kỳ, thăm-tá ngạch phủ Thống đốc và các tỉnh, chánh thông ngôn và thăm-tá thông ngôn trong ngạch tư pháp đương tòng-sự nhà nước mà ít ra cũng được hai mươi năm rồi, sau nữa phải là người quán ở Nam-kỳ.

2o Cho những chân tiến-sĩ, cử-nhân luật-khoa, các sinh-viên trường Cao-đẳng Pháp-chính Hanoi quán ở Nam-kỳ mà đương tự trong một sở nhà-nước ít ra cũng được 10 năm rồi.

Các quan thẩm-phán-hòa giải Annam sẽ được bổ theo với cái sở thứ tự của mình đã thi đỗ.

Phải có giấy phép của quan Thống đốc Nam-kỳ mới được dự thi.

Kỳ thi ấy sẽ mở tại Saigon, có một kỳ viết và một kỳ vấn đáp.

Những người trúng tuyển, trước khi được bổ thẩm-phán thì phải tập sự ba tháng tại một tòa án hòa-giải hoặc một tòa án sơ-thẩm tại Nam-kỳ.

Đợi cho đến ngày lập bản thành một ngạch thẩm-phán hòa giải riêng thì các viên chức tạm sung chức thẩm-phán vẫn thuộc về ngạch cũ của mình, lương bổng và quyền lợi vẫn theo như cũ, chỉ khác có một điều là sẽ được một khoản phụ cấp riêng sẽ tùy quan Thống-đốc định và tính vào sổ dự toán hàng tỉnh.

Các quan thẩm phán hòa giải Annam trong những phiên án, và những buổi đại lễ thì sẽ thắt một cái dây lưng vóc mùi vỏ cam có tết những quả bằng vóc mùi quả lục.

TÀU BAY KHÔNG CÓ NGƯỜI CẦM MÁY

Có tin rằng một cái máy bay của Pháp khởi-hành ở đồn vô-tuyến-điện Sainte Assise bay đi xa 250 dặm, rồi lại quay về đỗ chỗ ở bắt đầu bay lên. Tàu đi lại lên xuống cứ do máy vô-tuyến-điện sai khiến, trên tàu không có ai cầm máy.

ĐI ĐƯỜNG BỘ TỪ DIỄN-ĐIỆN ĐẾN BẮC-KINH

Có tin rằng một người Gia-nã-đại tên là Weiherbee, định đi đường bộ từ Diễn-điện đến Bắc-kinh. Đường ấy người Âu-Mỹ chưa từng ai đi qua. M. Weiherbee là người thông thạo đường đất nước Trung-hoa lắm. Bộ tháng Avril mới rồi ông đã bị gẫy Trung-hoa bắt cóc ở Lâm-thành. Năm nay ông 30 tuổi, là con quan nguyên chánh nhà Tư-pháp tỉnh Nouvelle Ecosse.

VĂN UYỂN

Tiễn bạn đi làm việc quan

Nghìn dặm quan sơn một mảnh tình,
Kẻ đi người ở dạ đinh-ninh ;
Cửa đàn đi lại lòng quanh quất,
Đặm liễu xe xôi bước nhẹ thênh.
Ấn cấp tứ-chương người lỗi lạc,
Tài cao hãn mặc thép văn-minh
Sài giang tiễn tặng đầy vơi chén,
Ngao-ngán chia tay lúc cử trình.

Lang-tài, Ng-xuân-Tiến

Họa lại

Dan-díu chi đây mối với tình,
Lại đi đi lại vẫn đinh-ninh.
Người đưa thờ-thẩn trông đeo-đẳng,
Bác quảy cầm tôn tếch nhẹ thênh.
Đã chót chen vào vòng lợi lộc.
Sao cho giữ được nếp văn-minh,
Hàn kinh đề phẩm cho chẳng tá ?
Thanh giá cao thêm mấy vạn trình

Lang-tài, Dương-v-Hàm

Lưu giản

Sài giang tiễn tặng xiết bao tình,
Non nước đôi nơi chẳng Bắc-ninh.
Đã trải chốn này xa lắc lắc,
Thà hỏ đường cái rộng thênh thênh
Chốt chỉ phận dưới công đèn,
Muốn đội lòng trên lượng xét mình.
Ai kẻ tương tri tình quyến-luyến,
Yêu nhau xin nhớ lúc đăng trình.

Hát nói

Mưa

Ngẫm từ lạc bước bước ra.
Quan trên thông xuống người ta trông
Tiếng đàn tiếng hạc tiên rao [vào.
Những là rầy nước mai ao chốc mòng

* * *

Tuy phi đẫn bát, miếng chưa cay đã [chót nhúng tay vào.
Đường công-danh có thấp mới lên cao
Tưởng khi trước Tiên Tào đâu cũng
Hai chữ « khoa danh » ai kể lẻ, [rửa !
Một đường « tài lợi » khách đua chen.
Bộ coi sang nhưng tự phận là hèn.
Trông bóng nguyệt ngẫm hoa đèn [thêm luống nhưng.
Còn thay đổi đổi thay đeo đẳng.
Gánh non sông nhẹ hạ thế nào w?
Nịp trang-đay bừa đỡ-thu.

Tú-tài, Đoàn-châu-Miện.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 31 Juillet 1923, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 $ 48.

Thị-giá quốc-trái. — 3°/₀ 58 — 4 °/. 1918- 61.60. — 8·/. 1915-1916 75,50. — 5·/. 1920 91, 80 6·/. 1920 89

Tàu mang thư sang Pháp. — Tàu *Orénoque* mang thư sang Pháp, đến ngày 5 Août ở Haiphong sẽ chạy đi Tourane, Qui-nhơn, Ba-ngòi và Saigon.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Hải-phòng chuyển xe lửa tối 4 Août hồi 20 giờ 7 phút.

Cuộc hành-trình của quan Toàn-quyền Baudoin. — Tàu *Min* chữa tạm thì nay đã đi được rồi, chừng trưa hôm nay thì tới Tourane. Quan Toàn-quyền sẽ lên bờ và đi đường bộ vào Saigon. Đến Nha-trang ngài sẽ lên xe-lửa riêng và sáng mồng 2 thì tới nơi.

Chiều mai hồi 6 giờ quan phó Toàn-quyền sẽ đi đường bộ vào Saigon.

Quan cai-trị Châtel. — Quan cai-trị Châtel mới ở Pháp sang và bổ đi Công-sứ Nghệ-an đã tới Saigon từ mấy bữa nay, nhưng nghe đâu ngài còn ở lại đợi quan Toàn-quyền thực thụ tới nơi rồi mới ra Bắc và trong nhậm chức mới. Nghe đâu đến trong tuần tháng tám tây ngài mới vào Vinh.

Đường Lạng-sơn. — Đường thuộc-địa số 4 từ Nacham đến Thất-khê nay lại đi ô-tô được rồi.

Vì mấy trận mưa to vừa rồi cho nên khúc đường phía trên Thất-khê từ kilomètre 70 đến 76 bị lún mà không đi lại được nữa.

Xe lửa lại tăng giá — Kể từ ngày 1er Septembre 1923 trở đi thì các giá tiền về chỗ hành khách và về chỗ mới định chung cho hai đường của nhà nước và của công-ti, bắt cứ đường nào từ Hanoi đến Yên-viên và từ Yên-viên đến Hanoi, sẽ bắt đầu thi hành. Cái giá riêng định chung cho hai đường ấy từ Hanoi đến Gia-lâm hiện đang thi hành thì cũng kể từ ngày ấy sẽ bãi đi.

Tòa Thượng thẩm. — Sáng hôm nay, tòa Thượng thẩm xử những việc sau này :

Lăng mạ quá lời. — Hôm Avril 1923 hồi 7 giờ sáng, M. Trần đức Tân tức là Tham-thiện-Đường làm nghề bán thuốc, thấy một người lính cảnh-sát hỏi thẻ người anh rapi ở nhà quê ra, liền cự mắng sỉ nhục người cảnh sát và lại dọa đánh và kiện nữa. M. Tân, nguyên trước đã bị án phạt 200 quan về việc chữa thuốc không hợp lệ. Nay tòa án Trừng-trị Haiphong phạt 25 quan. Tòa Thượng thẩm y án.

Ăn cắp của mẹ. — Một người đàn bà tên là Ng-thị-Thái ở Nam-định có nuôi Ng-hữu-Mỹ 16 tuổi làm con nuôi. Một hôm ăn cắp của mẹ nuôi 46 đồng lên Hanoi trọ hàng cơm ở phố cửa Nam, định ở mấy tháng chơi bời cho thỏa chí. Vì người mẹ nuôi có trình sở cảm nên lính mật-thám bắt ngay được. Tòa án Trừng-trị Hanoi phạt 3 tháng 5 ngày tù. Tòa Thượng thẩm tha cho, vì người mẹ xin, bỏ và khai rằng tiền ấy là cho, chứ không phải là ăn cắp.

Lừa đảo. — M. Lê-v-Ung tức Bách làm thư-ký nhà máy rượu, có mượn của một hiệu đồng xe ô-tô cửa Gỗ cái xe cao su về nhà quê ăn cưới. Người ấy làm nguy giấy bán lại cho M. Ng-v-Phong rằng đồng sự với mình lấy tiền tiêu chứ không đem trả chủ xe. Tòa án Trừng-trị Hanoi phạt 2 tháng tù và 25 quan. Tòa Thượng-thẩm y án nhưng cho án treo vì tiền xe ấy đã đền rồi.

Chuyện đánh nhau trong khi bầu cử. — Hôm 16 Avril 1923 bầu máy quan nghị ở thành-phố Haiphong thì có tên Đỗ-đình-Hợp và Thạch-đanh-Quế buôn bán ra lại sản tòa Đốc-lý cầm giấy đưa cho ba người có giấy bầu cử tên là Tiêm, Tuy và Tô bắt phải bầu cho người quen của mình. Những người dự bảo không chịu, thì hai tên kia liền sinh sự rồi đánh nhau ngay ở trước sân tòa Đốc-lý trước mặt công-chúng.

Tòa án Trừng-trị Haiphong phạt Đỗ-đình-Hợp 25 quan, 10 đồng bồi thường cho một người tên là Tiêm và 1 đồng bồi thường cho 2 người kia, phạt Thạch-đanh-Quế 25 quan và cùng với Đỗ-đình-Hợp bồi 10 đồng cho cả ba người bị đánh. Tòa Thượng-thẩm y án.

Vì tranh nhau cái chỗ ngồi. — Ng-hữu-Trác trước là cai linh cảnh mão và Ng-trương-Điều là linh cảnh mão khi mãn hạn về đều có vị thứ trong làng ở tỉnh Hà-đông. Một hôm về làng thấy một người lính khố đỏ tại ngũ ngồi tranh chỗ mình, liền sinh sự cãi lẽ nhau rồi tóm lại đánh bị thương. Tòa án Trừng-trị phạt Ng-hữu-Trác và Ng-trương-Điều mỗi tên 15 ngày tù và 25 quan. Tòa Thượng-thẩm y án phạt tiền và tha cho tội tù.

Đánh người bị thương. — Tòa án Trừng-trị Hanoi phạt Tạ-đắc-Nhi là linh 20 quan về việc đánh một người dân ông và hai người đàn bà bị thương. Tòa Thượng-thẩm y án.

VỊ ĐI XA MÀ BÁN, DỊP TỐT NÊN MUA NGAY !

Một cái xe ô-tô kiểu nhỏ, 2 chỗ ngồi, chạy còn tốt lắm, đèn điện.

Giá : 800$ 00

Hỏi tại : Xưởng AVIAT, Hanoi.
3642

Một ngạch mới thuộc về Công-chính. — Quan Toàn-quyền, chiếu theo tờ tư của quan Giám-đốc Công-chính, vừa đặt ra một ngạch đốc-thị và khán-thị các sở đèn biển Đông-pháp (maître de phares et gardiens de phares en Indochine).

Chức đốc-thị đèn biển (maître de phare) Đông-pháp thì coi việc ở các sở đèn biển thứ hạng hoặc là giáp hoặc là thay các viên chức Âu-lấy ở các sở đèn-biển chính.

Chức khán-thủ đèn biển (gardien de phare) thì coi việc ở các cột đèn nhỏ hoặc là thay các đốc-thị ở các sở đèn biển thứ hạng, hoặc là làm những việc sai phái ở trong các sở đèn biển chính.

Chức đốc-thị và khán-thủ thì tuyển ở trong những người Đông-pháp (Annam, Cao-mên, Ai-lao).

Đốc-thị chia làm tám bực, niên bổng từ 1,100 đồng lên đến 2,400 đồng và khán-thủ cũng chia làm tám bực, niên bổng từ 450 đồng lên đến 1,210 đồng.

Những người muốn xin làm những việc ấy phải gửi những giấy sau này :

1· Giấy khai sinh.

2· Giấy lai-lịch ở Tòa án hay là giấy kiểm-bạnh.

3· Giấy nhận thực của thầy thuốc là không có bệnh tật và có đủ sức-lực làm được việc.

4· Có bằng tốt-nghiệp của một trường Kỹ-nghệ trong xứ thì gửi một bản sao.

Tuổi thì phải tính đến năm 55 được về hưu-trí.

Chức khán-thủ đèn biển kén ở trong những hạng người này, là :

1· Những người ăn công nhật mà ít ra làm việc trong các sở đèn biển Đông-pháp được hai năm và do viên chủ-sự xét là có sức làm được.

2· Những người có bằng tốt-nghiệp ở trong một trường Kỹ-nghệ trong xứ.

Còn chức đốc-thị (maître de phare) hàng năm thì sẽ mở kỳ thi mà chỉ những người khán-thủ làm việc được 4 năm mới được ứng thi.

Bao giờ có kỳ thi thì sở Công-chính sẽ báo trước ba tháng.

Tạm thời, thì những người khán-thủ bản xứ ăn công nhật và ít ra đã làm việc được 5 năm trong các sở đèn biển cũng được chiếu lương mà bổ ngay vào hạng khán-thủ và đốc-thị ngoạch mới, mà không phải dự thi

Tối hôm nay. — Sân-nhiên-đài hát tích *Đôi chữ đồng tâm* là một tích hát đặc-biệt khác hẳn mọi ngày ta nên đến xem.

TRANH TẬ-ĐÌNH-NINH

Tôi có theo ý ở các bài ngụ-ngôn của La Fontaine tiên-sinh cùng ở các sách luân-lý Đông Tây mà vẽ ra tranh, để cho trẻ chơi. Các cảnh tượng trong tranh rất có ý nhị, khiến cho trẻ trông thấy, có thể hiểu rõ ngay được. Thật là những bài học bằng tranh rất có ích cho trẻ về đường tuân-lý và tinh tình.

Các bức tranh này về ra cốt mong giúp các bậc giáo-sư các trường Âu-học cùng các phụ-mẫu các nhà có trẻ dùng mà dạy trẻ bằng con mắt thì rất công-hiệu cho sự nhi-đồng giáo-dục.

Giá bán cực rẻ.

Bán lẻ và bán buôn tại hiệu
HOÀN-VÂN, *số 73, phố hàng Bông*
3633 *Hanoi*

Hội-chợ lần thứ năm sẽ mở từ 2 đến 16 Décembre tới nơi này.

Ngạch thú-y. — Điều thứ 2 nghị-định ngày 1er Septembre 1921 sửa đổi lại cái biểu A tiếp với nghị định ngày 16 Avril 1919 định thứ bực và lương bổng cho các viên thầy thuốc thú y thì nay thêm như sau này :

« Các viên thầy thuốc thú y hạng sáu hễ có đủ thời hạn thăng chức mà được các quan thổ-hiền bản bậ tư cho thì bắt tất phải ghi tên vào sổ kỳ-bổ cũng có thể được thăng lên hạng năm ».

CHÚC MỪNG CÁC BẠN MỚI CƯỚI

Số 21

NỮ-HẢI-TẶC

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

Phạm-nọc-Chương dịch thuật

Hoang-sơn thiêm thiếp giấc vàng tiếng ngáy như sấm. Trước kia nói Chi-phổ Trang-tá bị đày ở Hoang-đảo, ai ngờ nhời nói vận ngay vào mình ! nào ai bảo dẫn thân vào đất chết. Giá phỏng Nữ-hải-tặc trông thấy thế Hoang-sơn dẫu cho khéo mồm mép, nhưng còn biết đối lại làm sao ?

Cái sức thuốc mê vì với cái sức dây da kia lại thế nào ? Điên đó chắc Hoang-sơn thâm hiểu ! ! !

CHƯƠNG THỨ XXXVIII

Ô-mạo-nhâm giờ bể thôi đùng đùng ! khí lạnh buốt tận xương ! Hoang-sơn nằm đã ngửa mặt lên trời. sức thuốc mê đã hơi nhạt. Sóng bể vỗ vào hầm đá, ầm ầm như tiếng chuông gầm. Sóng bắn tứ tung, lấn-phấn như mưa bụi. Hoang-sơn áo mũ ướt hết, mình ướt như tắm, sực bừng tỉnh dậy, liền vịn ngành đá lật đật trèo lên đỉnh núi ngồi, rét run như cầy-sấy. Mở mắt nhìn quanh, nào đâu là Chi-phổ phu-nhân, nào đâu là Hoa-phòng Thái-lang, đều đã biệt tăm mất tích, nét mặt bỗng ra chiều hớn hở, có ý vui mừng, vì rằng tưởng cái khoái-trá-đình của mình hãy còn ở đó. Vội vàng chạy đến chỗ đậu lâu khi trước, thì đã đâu mất rồi. Tìm mãi cũng chẳng thấy gì, bấy giờ Hoang-sơn mới thẳng thốt rụng rời, trông trước nhìn sau, không còn biết chân vào đâu nữa. Anh hùng hết đất, bỗng cất tiếng khóc ầm lên ! ! !

Hoang-sơn mình mẩy một nhoài, không đứng được nữa, liền nằm vật xuống đồng đá, ngửa mặt trông lên khắp trời mờ mịt, như sương sa, như khói tỏa, mà khơi ngất lạnh, không biết rằng sớm muộn thế nào. Bụng nghĩ phát phiền ! sực nhớ trong túi có đồng hồ, liền giở ra xem, rồi lẩm bẩm nói :

Ba giờ ! Ba giờ trời cũng sắp sáng ! thế ra ta nằm đây mê mệt, đã ngót mười giờ ! người đại bụng-sôi, lửa cơ cất ruột ! Muốn về trong đất, thuyền bè không có chiếc nào ! Muốn bay lên trời, giận thân mình không có được hai cánh ! Biết làm thế nào bay giờ được, hay là chịu chờ đến trời sáng, may ra có thuyền đánh cá, tà sẽ đáp về ! đáng ghét nhất là Hoa-phòng Thái-lang ! mà đáng căm nhất là Thâm-tuyết-tử ! Ngày trước quyến luyến bao nhiêu, thì nay lại căm tức bấy nhiêu. Mà có lẽ cái thù oán bây giờ, còn sâu hơn là cái ái tình lúc trước nữa ! Không biết bao giờ ta được dịp rửa hờn báo oán, cho thỏa lòng này !

Hoang-sơn không biết hối lại, chỉ đấy mồm nhắng giọng rước dữ cứu hờn, tưởng không còn có chuyện gì tức cười hơn nữa !

Một lúc, trời bỗng tối sầm, mây đen như mực. Hoang-sơn càng bàng hoàng khiếp sợ, ngồi nép đến mãi hòn bồn giờ. Khi đó trời đã rạng đông, song trông xa vẫn thấy mịt-mùng, không thấy gì cả. Trong bụng đói quá không sao chịu được ! may sao nước trào đã xuống, sỏ, hến, trai, ốc, nằm trơ vỏ sỏ ở trong hầm đá, sẵn vỏ lòng lánh như gấm, ánh vào trong khóc mắt Hoang-sơn !

Hoang-sơn bụng đói quá, bèn nảy ra một ý-kiến rất khôn. Lem khom xuống hầm đá nhặt lấy những sỏ hến đem lên. Hễ sức tách vỏ ra, rồi thêm tý nước bể vào, dùng để làm quà cho tỷ vị ! ! !

Bỗ mồm ăn ngon quá, tưởng không còn có gì ngon hơn !

Tội nghiệp cho Hoang-sơn, bấy giờ như con ma-đói, chỉ chực kiếm ăn ! may sao ở trong đảo không có ai, không còn sợ ai ăn cướp trốc tay mất ! Song sực nghĩ đến cái bóng người ở bên núi lúc trước. Thì lại tưởng như có người sắp giằng lấy tay mình !

Hoang-sơn đã hơi chắc dạ ! thì trời đã bật sáng ra, thấy nhớn nhác nhỏ rõ ràng ở trước mặt mình, như người ngủ mơ mới tỉnh ! tỉnh thần đã hơi tỉnh tỉnh, xa trông thấy một đội thuyền đánh cá, kết đội đi ra. Chú mắt nhìn thấy thuyền theo làn sóng, khi mờ khi rõ, lúc xa lúc gần, tâm thần Hoang-sơn bấy giờ cũng theo mấy làn sóng bể, mấy chiếc thuyền chài, mà bập bồnh lên xuống.

Bỗng có một chiếc thuyền ghé gần đến bên núi, Hoang-sơn mừng vui khôn xiết, cất tiếng hô-cứu, song tiếng đã khản cả, người thuyền chài hình như vẫn chưa nghe thấy gì !

Hoang-sơn nóng lòng sốt ruột, hết sức kêu to, ngay lúc đó làn gió thu hiu, đã đưa lọt vào tai người thuyền chài, người thuyền chài liền cầm thuyền lại.

Hoang-sơn bảo người thuyền chài rằng :

Xin cầm tạ ơn ông, nếu ông chậm đến đây, tôi xuýt nữa hóa ra con ma đói ! Vậy xin đưa tôi về Giang-chi-đảo, hay là về đến bến Đại-sơ cũng được, tôi xin tạ ơn ông bằng hậu !

Nói xong, Hoang-sơn làm ra bộ khẳng khái, móc tài lấy hai cái giấy một đồng bỏ xuống đầu thuyền !

Người thuyền chài nói :

Tiên-sinh một mình lặm lội đến đây, ý giả đi tham hiểm chăng ? Nếu vậy thì thực đáng kính-phục !

Hoang-sơn nét mặt bẽn lẽn, thở dài mà rằng :

Câu chuyện nói ra rất dài vậy cứ chở thuyền đi cho chóng.

Người thuyền chài nói :

Dạ ! đến Giang-chi-đảo có được không ?

Nói xong, liền chèo thuyền đi rẽ vào trong làn sóng cả !

CHƯƠNG THỨ XXXIX

Các tay biên-tập trong Đông-đô nhật-báo, tai ả mắt quáng như mê man trong lúc đêm trường, không còn biết lúc nào là sáng ! Chủ-bút Hoang-sơn Ngbị-bắc đi vào trong tòa soạn, lật đật vội vàng, nét mặt xám ngắt, lấy làm cả các tờ báo ở Đông-kinh chúng cả toàn-quốc, muốn mở ra đọc hết cả ngay ! Miệng ngậm điếu xì gà, muốn lấy lửa. Liền gọi lên rằng :

Cấp-sĩ !

Gọi hai ba tiếng, song chẳng thấy ai thưa ! Hoang-sơn liền đứng dậy, nhặt được một chiếc điếm, liền châm lên hút thuốc, Trong lòng buồn bực, nghĩ gần thôi lại nghĩ xa ! bỗng lớp sớp có tiếng giầy, một người trẻ tuổi đi vào phòng biên-tập, Hoang-sơn lúc đó thấn hồn không ở trong xác thịt, tay tí vào mắt, mắt trông lên trần nhà, không biết rằng có người đến. Người trẻ tuổi thấy thế, bưng miệng cười thầm, đón bước đi đến bên, rồi ghé vào tai Hoang-sơn mà gọi rằng :

Hoang-sơn tiên-sinh !

Hoang-sơn nghe tiếng giật mình, đứng vùng trở dậy ! quay mắt mà đáp rằng :

Sơn-hạ tiên-sinh ! đi đâu mà đột ngột thế ! làm cho tôi hết vía kinh hồn !

Sơn-hạ nói :

Tiên-sinh nghĩ gì nên mải miết đến nỗi tôi đi ở cửa vào mà không biết, nào có đột ngột gì đâu !

Sơn-hạ nguyên là viên Thám-phóng-trưởng ở Đông-đô nhật-báo !

Một lát, Sơn-hạ lại hỏi rằng :

Sao tiên-sinh ra đăng bực rọc không được vui ?

Hoang-sơn gượng cười mà rằng :

Không ! không ! có làm gì mà chẳng vui ! vừa rồi nhân xem một bài luận thuyết ở trong tờ báo hôm nay, vì vậy đem lòng nghĩ ngợi !

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cứu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

緣生再
TÁI-SINH-DUYÊN

Bộ TÁI-SINH-DUYÊN (sự-tích Mạnh-lệ-Quân) của Nguyễn-đỗ-Mục dịch-thuật, mới xuất bản tiền-biện. Giá bán 0$90, tiền cước gởi 0$20. Có gởi bán tại bản-quán và các cửa hàng sách.

2053

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3683

Rượu-bổ-đào:

"TONIQUE TONKINOIS"

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-TRƯỜNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chớ không như các thứ thuốc vẽ những hình lá, lấm trò-cười cho trẻ-con và người có tri không tài không ai có thể tin được.

Xin xem tới và so sánh cho kỹ kẻo nhầm to !!!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tôn Một-các phụng lời chiếu phê rằng :

Chiếu nay đại-thần phòng cần MONTÈS qui-tâu, có chữ trên một thứ rượu bổ đã lâu ngày dùng qua rất hay, đáng nên giá thưởng, trước lục phê thị gửi cho qui-thần phòng cần-cứ-lấy để ở thanh-giám.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trẻ chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Trống-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư bổ này

Kỳ thi tham-tá hôm xưa. — Sáng hôm qua hồi 8 giờ, sở Hỏa-xa đã bắt đầu thi tham-tá tại phòng giao-dịch, các chân dự thi chừng mười hai người. Buổi chiều xong kỳ thi viết, còn kỳ vấn đáp chưa định vào ngày nào.

Cuộc đánh số giúp hội trẻ con Tây lai vô thừa nhận. — Các vé đánh số giúp trẻ con Tây lai vô thừa nhận hiện đã gửi bán tại bản quán, giá mỗi vé là 5 hào. Hôm 25 tháng I Nove-mbre 1923 thì sẽ mở tại tòa Đốc-lý Hanoi.

Lời cảm ơn. — Chúng tôi xin có lời cảm ơn các ông, các bà, đã có bụng chiếu cố hoặc gửi đồ phúng-viếng, hoặc đi đưa đám

Bà LÊ-HỮU-CHÍNH

là nội-tướng, thân-mẫu thân mẫu chúng tôi là trần ngày 28 Juillet vừa rồi. Năm nay hưởng thọ 35 tuổi.

Trong khi bối rối, có điều gì sơ suất, xin các ông, các bà thứ lỗi cho.

Quan-phụ :	Lê-hữu-Chính
Ai-điệt :	Lê-hữu-Phúc
Ai - tử :	Lê-hữu-Thu
	Lê-hữu-Chi
	Lê-hữu-Khải
Ai-nữ :	Lê-thị-Tố
	Lê-thị-Tuyết

Giảng cơ trên tàu. — Chuyến tàu hiệu ở Nam-định ngược Hanoi hôm 27 Juillet vừa rồi có một đám giảng cơ nhau vì đánh bạc. Các vai chủ động trong tấn kịch là một chị đàn bà và ba tay con bạc đại bợm.

Nguyên do khi sắp đứng dậy thì ả đã kể ở trên bắt được ba anh kia đánh gian, ả bèn bỏ hoán, rồi cứ nhất định nhu lấy mấy anh kia đòi lại tám đồng bạc đã thua. Mấy anh kia tuy rằng biết mình trái, nhưng vì ỷ thế là đông, cứ dẫy hoài mãi chị đàn bà ra. May lúc bấy giờ ở tàu có người ra phân giải, bọn kia mới trả lại được ba đồng. Nếu người đàn bà mà không được người đến bênh thì chẳng những bị mất của mà còn bị bọn con bạc gian lận đánh nữa cũng không biết chừng !

Nghe nói chị ả này lấy chồng buôn bán ở phố hàng Giấy. Bất luận rằng chị ả ta là người thế nào, nhưng cứ lấy bình tĩnh mà xét, làm một người đàn bà đã ngỏ lẻ ở tàu mà đánh bạc thì cũng nên đáng gọi là đàn bà « voi giấy ». T. Đ. Bình lại cảo

Hiệu bào chế ông CHASSAGNE, 59 Rue Paul Bert, Hanoi, có cần dùng người thật thạo pha-chế về cửa hàng thuốc. Ai muốn xin làm việc ấy thì hỏi tại bản-quán.

CÁO BẠCH

Ở khu đất section K số 178 ở làng Thanh-Giám (Route de Sinh-Từ, N° 101, 6ème quartier) mà chúng tôi tậu của ông Guyot d'Asnières de Salins vào ngày 9 Août 1921 thời có ba ngôi mộ.

Nay chúng tôi cần dùng đến đất ấy, vậy xin bá-cáo xem ở gần ở xa có ai nhận ba ngôi mộ ấy không hễ nhận thời xin đến ngay mà cất đi chỗ khác (xem trong văn-khế cũ đề thương là mộ của người Khách họ Lý vì là người chủ trước mà bán cái khu đất 178 (section K) cho ông Guyot d'Asnières de Salins là ông Lý-Hòa-Thịnh và ông Lý-Hàn-Kỳ.

Chúng tôi hạn cho trong một tháng, kể từ hôm nay 31 Juillet 1923 trở đi, nếu không có ai nhận thời chúng tôi làm phúc tự khắc bốc lên nghĩa-địa Quảng-Đông ở Quảng-Bá (Hà đông).

3643 Cay, Ninh et Cie
95, Route de Sinh-từ

Vừa giả vừa thật. — Hết chuyện mật-thám giả lại đến chuyện mật-thám thật và mới đây lại có chuyện vừa giả vừa thật. Nguyên là tên Trần-văn-Liên 25 tuổi vô nghề nghiệp, nhà ở hàng Bông số 25 đi giả làm mật-thám và tên Đặng-v-Hiên 43 tuổi là mật-thám thật cùng nhau đi lừa một người bàng gà tên là Hà-v-Bát quán làng Bái-bôi (Hải-dương) lấy của người ta mất 20 đồng bạc thì nay đã phải tống giam và giải vào tòa án.

Mất đồng hồ. — Chú Sam-sing 21 tuổi, làm công cho một hiệu ở Hà-đông ra chơi Hanoi, có trình cảm rằng bị kẻ trộm lấy một cái đồng hồ bạc giây vàng giá 120p.

Du đãng. — Mấy hôm nay linh cảnh-sát bắt được mấy đứa vô nghề nghiệp và những đứa đêm hôm nằm ngủ ở đường mà không có thẻ căn-cước, giải về sở Mật-thám giam nhiều lắm.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Tàu chở cu-li đi Tân-thế-giới. — Tàu *Saint François Xavier* đã đổi than đi rồi tối nằm trăm rưỡi cu-li đi Tân-thế-giới lại cho xuống tàu ấy và chiều hôm nay thì chạy đi.

Một linh thủy. — Quan Thầy-quản đô-đốc có cho một tại Haiphong lấy những hạng linh sau này :

5 người không chuyên nghệ gì (nhưng biết đánh cá thì hơn).

5 người không chuyên nghệ gì, nhưng chọn những người có thể phụ đối máy được.

1 người thợ may.

1 người thợ giầy.

Những người tình-nguyện đi linh phải khỏe mạnh, từ 18 đến 25 tuổi và gửi những giấy sau này :

1. Giấy tình-nguyện 2 năm,
2. Giấy căn-cước,
3. Giấy lai-lịch ở Tòa-án,
4. Giấy kiểm bệnh,
5. Giấy nhận thực có thể đi làm việc ở biển được.

Những người tình-nguyện phải đến xin quan coi phái thuyền *Moquense* đậu tại Haiphong.

MỘT DỊP RẤT TỐT

Muốn bán một cái xe moto « Indian » có kèm thêm một cái xe ở cạnh (Side-car).

Hỏi tại : Hôtel du Commerce Haiphong. 3639

BẮC-NINH

Thuyền-chuyển. — Bản quán tiếp được hai sau này :

Ông Tá-Đoàn-chân-Miện, là lệnh-diệt cụ Thiều-Đoàn làng Hữu-Thanh-oai, lục sự tại tòa án đệ nhất cấp huyện Lang-tài, mới có lệnh đổi lên tòa án đệ nhị cấp Bắc-ninh. Ông tá-Đoàn là người rất thiệp, bởi vậy trong hơn một năm giời ở Lang-tài, anh em đều mến, dân sự cũng yêu. Nay đổi đi, ai nấy đều có lòng tiếc lắm. H. lai cảo

LỤC-NAM

Sát đánh. — Hồi 4 giờ chiều hôm 29 Juillet, trời mưa như trút nước, bỗng nổi mấy tiếng súng đì đùng. Đến khi lạnh mưa mới biết là sát đánh một bên tường tay trái nhà công-đường. S. lai cảo

PHỦ-LÝ

Xuýt bắt được đám bạc. — Đêm hôm 28 Juillet 1923 quan huyện Thanh-liêm cùng với thầy Lục-sự, thân-hành đem linh đến một nhà kia ở làng Mậu-chử để bắt đám bạc. Song đến nơi còn sớm quá các con bạc giông-dực còn tụ tập ở cả ngoài chỗ mở-xây gần cổng nhà ấy, thấy thầy Lục-sự đi trước chúng tưởng là cùng-cánh, liền gọi : « Đi đâu mà chậm thế, để chúng tôi đợi đã phát cước cả chân lên ! » Sau trông thấy có linh đi đông, chúng liền ù té chạy mất cả. Đến lúc quan Huyện đến nơi vào khám thì chỉ thấy trong nhà trải liền bốn cái chiếu, mà hai chị bàng xáo còn ngồi ở dưới ngọn đèn ba dây. Vậy có lẽ làm biên-bản rồi trở ra về, về đường lại gặp hai cái xe ô-tô chở con bạc xuống, vì không có gì là tang vật, nên quan Huyện chỉ biên lấy số xe mà thôi. Ngay tối hôm ấy, hai cái xe xuống không thành đám, liền tải khách về lập bàn ở một nhà kia ngay trong thành-phố, cuộc ẩu thua sát phạt hàng nghìn ! Thành phố ta độ này cờ bạc rất thịnh-hành, song quan trên đã lưu tâm tiễu nã, thì kẻ chẳng chắc sẽ có một lần tóm được hàng xáo cả con bạc, con bạc cái, chứ chẳng không ! chừng đó thì cái dịch bạc trăng niên mới mong trừ tiệt được vậy.

THÁI-BÌNH

Một thám giả. — Vào khoảng nửa đêm hôm 13, rạng ngày 14 tháng này, tên Tô-bá-Lý vào trình quan Huyện Quỳnh-côi rằng : có là Người sở mật-thám Hanoi cho về, nay xét thấy một nhà ở thôn Yên-bái xã Sơn-đồng có chứa đồ quốc cấm, đã viết thư về báo ông thanh-tra mật-thám Hanoi 2, 3 hôm nay không thấy ông về, vậy xin quan Huyện cho linh đi với nó để bắt kẻo để lâu sợ lộ, nhỡ cả công việc. Quan Huyện hỏi tên Tý có giấy má gì làm bằng là người sở mật thám sai đi không thì nó trình rằng giấy má ông thanh-tra giữ cả. Vậy nó xin làm giấy cam đoan với quan Huyện và nộp thẻ thuế thân làm bằng. Khi làm giấy xong, quan Huyện cử quan trợ-tá và 4 tên linh sang đi với nó, khi ra đến phố Huyện thời 4 đứa nữa nhập bọn vào với nó là 5 đứa cùng đi đến xã Sơn-đồng vào khám nhà tên Nguyễn-đăng-Nhạc quan trợ-tá và linh thì đứng ở ngoài sân và vây chung quanh, còn bọn tên Tý trói tên Nhạc bắt dẫn hết trong nhà ngoài vườn, nhưng không tìm thấy đồ gì là đồ quốc-cấm; quan Trợ-tá đã bảo lũ tên Tý đứng trói tên Nhạc, cứ để tên Nhạc dẫn đi khám không; tên Tý nói rằng lệ mật thám hễ vào nhà ai khám thì phải trói chủ nhà lại v. v. tên Nhạc lại bị lũ cu đánh người và thoi cạnh sườn rất đau, nên khi cởi trói ra thời tên Nhạc thở ra nhiều huyết, khi khám và làm biên bản xong thời quan Huyện cũng đến hỏi tên Tý làm sao biết nhà tên Nhạc có đồ quốc-cấm mà dám vào khám, lũ tên lấy thưa lăng tăng, sau đồ cho tên Nguyễn-việt-Lý tức Nhã người làng Sơn-đồng mách nó. Hỏi xong lập tức quan Huyện giải lũ tên Tý về huyện và sáng hôm sau đã giải trình quan công-sứ để tư giao Tòa án xét. Hỏi ra tên Tô-bá-Tý, người làng Quang-lang, huyện Thụy-anh và đồng đảng nó vốn là quân du thủ du thực vẫn tự xưng là mật-thám Hanoi, lấy cái chức giả ấy làm cái mặt nạ để dọa các nhà thường-dân mấy huyện Thụy-anh, Phụ-dực, Quỳnh-côi mà kiếm ăn.

VIỆC TRUNG-KỲ

VINH

Phong cảnh khác xưa. — Bến ai đi xa mới về tôi nơi cũng không thể nào thỉnh mà đi yên cho mắt. Không những nghề thương mại ngày một phồn thịnh thêm lên, mà phố xá cũng mở mang ra hồ càng thêm hoa mỹ, nào bến đò xây gạch, trường trang-học mở rộng, những nhà chợp bóng, nọ rạp hát tường; phố xá nào nhiệt suốt đêm, tiếng xe tiếng ngựa nhất là vài năm nữa đường xe lửa Vinh-Đông-hà rồi xong và đường ô-tô Vinh Na-ỷ được thập phần viên-mãn thì sự buôn bán không phải là nhỏ, mà thành phố Vinh có lẽ trở nên trung tâm điểm cho con đường vào Kinh và cả sang Lào nữa.

Đãy tớ bất lương. — Khốn-nạn thay cho một ả Hồng-lâu kia, mỗ bội nước mắt gom góp danh dựm được cái vốn nho nhỏ độ vài trăm, quá vui chẩu rượu, ngả quán thế nào mà bị đứa dấy tớ cuỗm mất cả tiền nong, quần áo, hoa hột, rồi mở cửa cút mất. Thật là :

Gấc nam-kha khéo bất bình,
Lính ra mới biết rằng mình tay không!

Nhờ của tiếc công.

QUẢNG-TRỊ

Quan Phó công-sứ mới. — Quan Pho công-sứ Bonneau ngày 23 Juillet đã để lĩnh nhận công-vụ thế cho quan Phó Audonge được phép nghỉ về qui quốc đã mấy tháng nay.

Bá cáo việc rẻ-bọ. — Bản báo tiếp được bài sau này :

Đã hai lần lễ nay, nhiều người đàm tiếu về một việc chẳng những phạm vào danh-giá tôi đối với xã-hội, lại làm cho tôi đối với tình bằng hữu chẳng có chút gì là lương-tâm. Vậy có mấy lời nhờ quý-báo đăng hộ, động tổ cùng là con tình này biết cho.

Nguyên tôi lên tỉnh hồ ra làm việc ở tỉnh này, có kết bạn cùng một người cũng làm tại tỉnh. Lúc đó anh em đương ở trọ cả, vừa hơn một năm nay, có nguyệt-phối của bạn tôi cũng được hồ ra làm đầy năm, nên lúc ấy có làm nhà, tôi cũng chung ở cho đến nay, đối với họ cũng như anh em trong nhà, nhân chẳng may vừa rồi, bạn tôi phải cảnh-ngộ biển, cái gia-đình đương sum-họp kia hồi thiên phân-tán. Việc chia rẽ ấy, ai ai cũng nghi cho tôi có lòng xấu mà rắc rối chi chi nên xui ra thế, vậy tôi phải thưa :

Tiếng rằng tôi đương trẻ tuổi mắc đều mà tam-cương, ngũ-thường đã thấm nhiễm vào tri-não, có đâu lại sanh tâm làm chạ đường ấy như những kẻ sớ học thức kia mang tội giả bề ngoài mà trong thời nghĩ những điều vô-lại, bất nghĩa, bất nhơn.

Bây giờ không lẽ tôi đem việc nhà người ta mà nói ra đây, thì xin bà con cứ thương mắt mà nhìn đến mai sau, chớ nên bình-phẩm vội Phòng tôi có lòng hậu như bà con nghỉ, sao bây giờ tôi còn ăn ở với bạn tôi như thường được. Đã biết rằng không cần ai biết cho tôi, chỉ một mình bạn tôi biết lòng thực tôi là đủ, nhưng cứ im hoài, thì lời đồn càn huyên náo, nhất là cái lưỡi của các bạn thơ quần nhiều điều độc địa đáng gác ngoài tai, tuy vậy nghe hoài cũng một, nên có lời bà con cho bà con biết đừng luận đi-luận thêm thêm nữa.

Tôn-thất-Tốn
Secrétaire des Postes et Télégraphes.

泰 NAM-THÁI 南

28, Quai Clémenceau, 28

(Tức là phố Bờ-sông, số nhà 28)

HANOI

Bán-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và bàn ca bàn ghế, tủ bằng lim, bằng gụ. Lại có nhận cả đóng các thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI
Kính-cáo.

Hiệu Nam-Bảo đổi chủ

Tôi có lời bá cáo để các quí khách nô thân bằng cố hữu biết cho rằng : tôi để nhượng lại hiệu Nam-Bảo bán đồ bằng bạc ở phố hàng Bảo, số 16, Hanoi, cho bà nhạc tôi tên là Đặng-thị-Trường, vì tôi đương lòng sự sở cùng ; cho nên không có phép đứng tên buôn bán nữa.

Các quí-khách có cần dùng hàng hóa gì, xin viết thư hay là thân đến bản-hiệu để có quản-lệ nghành tiếp đãng như tôi. Xin các ngài chiếu-cố cho.

Các thân bằng cố hữu có cần bài riêng việc gì với tôi, xin viết thơ hay là thân đến chơi với tôi ở tại phố hàng Da, số 40, Hanoi thì lấy làm đa tạ lắm.

Kính cáo.

NGUYỄN-HỮU-QUÝ.

40, Rue des Cuirs, 40, Hanoi.

Nhà máy đúc kèm ở Quảng-yên cần những người thợ vẽ giỏi.

Hỏi ở đấy. 3641

Hiệu ÍCH-KỶ

Ở Hanoi, phố hàng Giấy, số 53

Mở đã hơn 20 năm, bán các thứ sách học chữ Pháp, chữ quốc-ngữ, các thứ chuyện tạ, giấy tây 3, 4, 5 cân, ngòi bút, mực bột, quản bút ba đầu đen, bút chì, sổ bà-đam, bìa ngũ sắc, giấy vẽ, sổ croquis, tẩy Đâu-bò, vân vân.

Buôn ở bên Tây, hàng tốt, giá rẻ, buôn bán thực thà đâu cũng biết.

2064

Ta nên chú ý !

Độ này mới bắt đầu nóng mà đã thấy nhiều người mắc phải bệnh ngứa lở ngoài da cùng các bệnh đau xương và đau mạch-máu, không biết rõi ít nữa gần mùa nóng nực thì các bệnh ấy phải ra nhiều dễn đâu ; và những bệnh này lại hay lây, nếu một người đã mắc phải mà không chịu chữa ngay để lây sang người khác, lâu dần lan mãi ra thì thực là một sự nguy to cho xã-hội.

Vậy ta nên chú ý !

Nên chú ý thì làm thế nào ? Nên chú ý thì kịp dùng ngay thứ thuốc :

DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng ra để chữa các bệnh kể ở trên này. Thuốc Dépuratif Sensal này mà dùng vào xứ nóng như xứ mình thì thực không còn thuốc nào hay hơn được nữa ; vì chủ-nhân đã xét nghiệm kỹ càng cái thời-tiết ở xứ này mà chế ra, như thế thì những thứ thuốc giải-nhiệt khác chế ra ở các xứ lạnh mà dùng ở xứ mình thiết tưởng không được hợp thời lắm vậy.

Thuốc này lại thần-hiệu đến cả chữa bệnh giang-mai kinh niên nữa.

Hiện có bán tại : Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE, 59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gô-đa tráng sang.

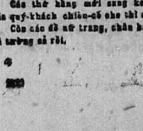
XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, dẫn khi nó mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỏ mà lầm ra không đỡi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có, nhắc lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày để có làng chẩu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

• Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đăng-bộ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. •

Nay kính,
Ed. Montès,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

VỎ KẼM

Mỗi cái 1$00

Thực cảo quý-khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bạc cao 3 quan nên chúng tôi xin hạ giá mỗi cái 1$00, nếu chiếu giá không hợt thời xin miễn mất kính giọng vàng cả hộp nữa xem như sau này :

Đồng hồ đeo tay chân tôi thầy giữ		giá trước	3$40	nay 4$40
—	id	cổ tiên ly.	— 6 00	— 5 00
—	id	kim thép và kim vàng	— 4 50	— 5 50
—	id	vuông thực xịch	— 5 50	— 4 50

Bổ cảo quý khách chiếu cố cho 2 cái mà không hợt giá, chiếu giá trước) thời xin kính tặng 1 cái kính gọng vàng đủ mới và 1 cái hộp kính aluminium và cả tiền cước nữa. Xin chiếu cố cho,

TONG-YUNE-TAI

49, Phố hàng Ngang, HANOI

2049

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hang Bè, Hanoi

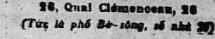
號八廿路門街福行內河東

Chúng tôi kính-trình cảo quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang : 1° Một bọn đã ngà rất tốt, như là cán chạm rồng, vàng, điêu khắc tỉ, đủ, vân vân.

2° Một bọn nhẫn kính đủ các thứ mặt, mặt đen, mặt trắng, mặt vàng, mặt mài lí cây, vân vân. Lại có cả nhẫn kính gọng bằng vàng tây, gọng bọc vàng, gọng đồi mồi, vân vân ; quí nhân đến bọ mà đeo những nhẫn kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ bỏ sương, đồng-hồ báo thức, đồng-hồ chẩm-chim, vân vân.

4° Một bọn chuỗi sứ, đàn sứ, ly sứ, bát sứ, bồ sứ đủ thứ-tiền hay là bày sánh cũng được và tốt lành, vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ-thuật ở Bắc-kinh sang.

Các thứ hàng mới sang kỳ năm sở trên này chúng tôi xin bán hạ giá, mong đợi nơi quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Còn các đồ nữ trang, chân bảo, ngọc ngà, vàng tài không kể, chiếu cảo quí-khách cũng đã tường cả rồi.

Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA
Phố Hàng Bè, số nhà 28, Hanoi.

2059

Nhà đồng-hồ hai chuông

TỨC LÀ HIỆU

QUẢNG-HƯNG-LONG

Ở phố hàng Bồ, số 79, tỉnh Hà-nội

Bản-hiệu bán các thức hàng sắt, đồ làm nhà, các đồ tạp-hóa, các thức đồ dùng

BÁN HẠ GIÁ, VÀ XUẤT NHẬP TỰ-DO

Xin mời qui-khách các tỉnh khi về Hà-nội, lại thăm bản-hiệu. 2014

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

脊醫林桂張

HỠI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUÁ BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh tôi tí) thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, như con dẫn khi đại-tiện xong rồi thì lưu-huyết đầm đìa, thải lá bất tiện cho người ta lắm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng về sau khó chữa.

Khi xưa chữa bệnh này đều dùng dao mổ cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, vậy nên tôi dụng tâm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không nói, chỉ trong mấy năm thôi những nỗi mụn tệ-kỳ rạng rồi, mà trong khi đang chữa có thể làm lụng như thường không mất thì-giờ. Vậy Ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến :

M. TCHUONG-QUAY-LAM

38, Phố Hàng Bườm. — HANOI

Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, đi chữa từ 2 giờ rưỡi đến 6 giờ.

Các tỉnh xa đến xin khỏi tiếp.

Tem thư xin trả lời ngay. 2030

Hỡi các ông mắc phải bệnh tinh (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại.

Cả nước độ hơn một đồng một lọ. 2063

AI MÀ DÙNG THUỐC HƯƠN của ông Lương-y DEHAUT mà XỔ thì chẳng cần chi phải CỮ ĂN và an dưỡng trong phòng.

Thuốc hươn này dễ uống lắm và đi mau xổ lại xổ rất êm thấm.

Bán tại Nhà ông Lương-y DEHAUT, 147, Paulg. St-Denis, Paris, và khắp trong các tiệm thuốc đều có bán.

Những mụn lở đã 8 năm chữa chỉ thắng khỏi

CÁC CHỨNG ĐAU XƯƠNG VÀ THẤP

Những bệnh trên đã kể và các chứng sau này như lở tuột máu ra là bởi tại máu sấu xỉ. Đàn-bà thì thường có những lúc phải tội và lúc trở về già. Các chứng ấy cũng bởi vì máu sấu thành ra đặc, có nhiều cặn. Vậy muốn cho mau chẳng lưu thông, thì nên dùng thứ thuốc :

Dépuratif Richelet

mà các lương-y hoàn-cầu đều công-nhận là mạnh, là tốt. Dùng thuốc này thì chẳng bao lâu máu mất cặn mà các bệnh ngoài da như ghẻ lở, các nốt mẩn khác mà bệnh giang-mai phá ra cũng khỏi.

Thuốc này bán ở các hàng lục-hợp to.

Lên về già — Mẫu đồng

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất qui để trị các chứng bệnh như : kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, cơm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Hỏi bạn-hàng bản-quốc

nếu muốn giữ cho sức khỏe được lành

Nên hút thuốc lá quấn rồi mà chớ quấn hiệu « CORONA » (hiệu riêng) vì thuốc ấy không làm rào cổ họng, cả người có tuổi hay là sức-khỏe yếu-ớt cũng có thể hút được.

Nên mua thuốc xì gà (cigares) (hiệu riêng) « EXCELSIOR » và « EL NINO » thứ xì-gà EL NINO đựng bằng hộp sắt.

Bán khắp cả mọi nơi

Quản-lý ở Đông pháp là hiệu

GUIONEAUD FRÈRES

BORDEAUX - HANOI - HAIPHONG

Bán lẻ : *Ở cửa hàng 69-71, phố hàng Khay (Rue Paul-Bert), Hanoi.*

Bán cắt : *Ở cửa hàng 28-30, phố hàng Gió (Rue Gia-long), Hanoi.*

Bán lẻ và bán buôn : *Ở cửa hàng 43, đường Paul Bert, Haiphong.*

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Mua một cái trái-đơn của Công-ty Panama, có rút số để hoàn lại (Obligation Panama à lots). Lúc mua phải nộp 20 quan, rồi thì mỗi tháng nộp 20 quan, theo như lệ định trong luật. Rồi nộp hết lần đến 15 được ngay cả số tiền mà mình được lĩnh nguyên số tiền là 1$. Mỗi trái-đơn trước sau thế nào cũng trong một kỳ từ 500.000 trở xuống đến 1.000 quan, không sai thì cũng được hoàn lại là 400 quan. Mỗi năm có hơn hai trăm số, hơn 8 triệu lô.

Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LỘ SAU NÀY :

138 lô.	500.000 quan	260 lô	5.000 quan
130 lô.	250.000 —	1.320 lô	2.000 —
268 lô.	100.000 —	15.268 lô	1.000 —
260 lô.	10.000 —	1.700.900 trái đơn hoàn lại lần 400 —	

Người có trái-đơn sau sự chắc rồi số nào cho nên khi có trái-đơn nên mua một cái càng là số trái đơn trúng số, không phải rủi ro gì cả. Mỗi lần rút số là nhằm được Các lô được lĩnh nguyên tiền, không phải trả gì lần sau cả. Mỗi lần rút số là nhằm được một cái càng là số trái đơn trúng số, không phải rủi ro tiền. Các số sẽ trong bảng ký đồng với cái trái-đơn để tại nhà ngân hàng, các nhà có trái đơn sẽ thế đến xem được, theo như điều khoản trong hiện hành luật riêng ngày 12 Mars 1906. Bản luật ký là một bản luật bảo hiểm, giữ gìn cho các nhà có trái đơn, không có điều gì phải nghi ngại cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 15 Août, 15 Novembre thì rút số.

Cuộc ngân muốn áp cho cuộc rút số ấy thì gửi ngay 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE, France

SẮP MỞ

Cửa Ba

PACHOD Frères & Cie LYON

Các bệnh bóng, thổ, chuột rút, đau dạ dầy, vân vân... dùng thuốc

POUDRE SAINT ANDRÉ

Chữa rất nhanh chóng, rất chắc chắn.

Thuốc ấy nhiều ông thầy thuốc dùng.

Giá bán : 0$85

Ở Bắc-kỳ có gởi bán tại

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

50, phố Paul Bert, trước cửa hiệu Gió đa và hồ Hoàn-kiếm trong sang

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

Auto-Postale

Công-Ty chúng tôi xin trình qui-khách một rằng kể từ mùng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thư và hành-khách ở ga Yên-Lý và Phố-Qui ra ga Yên-Lý. — Ở Phố-Qui có 3 phiên chợ Kiểu buôn bán năm rất lắm, các quí-khách muốn bán ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở, tính giá phải chăng.

Các quí-khách đi lại đường Vinh-Đồng-Hà nên đi xe thư thì được sẵn thận hơn, nhưng khi lấy về nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm lẫy, xin liệt quí khách đánh giấy thép trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giấy thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chợ-Rạ thì đánh giấy thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Ly gare ; — mà đường Vinh-Đồng-Hà thì đánh giấy thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đồng-hà gare.

BBLB

bo 305

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Manh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân, là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối đàn-lũy, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Vậu đến trước tam-bảo nàng *Vân-cơ* cái đầu sụp lạy. Lạy xong, các sư ni với-vàng mời vào nhà trong. Nàng *Vân-cơ* cứ chào các sư ni rồi bỏi rằng :

— Bạch các sư ! chẳng hay cảnh phật đây tên gọi chùa gì ? sư cụ đây pháp-hiệu là gì ? Tự ni bảo đưa tôi đến chốn này ? xin người nói rõ cho biết, để tôi được yên lòng.

Các sư đều tâm tìm cười, mời nàng *Vân-cơ* ngồi, rồi pha trà nóng. Trong bọn các sư có một người trạc độ 40 tuổi, bảo nàng *Vân-cơ* rằng :

— *Vệ* tiểu-thư ơi ! tôi xin nói để tiểu-thư nghe. Cảnh phật đây nguyên vẫn gọi là chùa *Thiên-hoa*. Tự *Hoàng-phủ* vương-gia lập nên, kể đã lâu năm. Sư cụ *Phạm như* tôi, trước trụ-trì ở đây, nay người đã về chầu phật. Bây giờ truyền đến chúng tôi. Tôi tên gọi *Tri-tu*, về dòng họ *Lý*, còn đỗ đệ tôi đây là tiểu *Tam-chân* cùng tiểu *Kinh-viên*. Hôm trước tôi có vào hầu yết *Vệ* vương-phi thì *Vệ* vương-phi bảo tôi đón tiểu-thư về đây, để cho tiểu-thư được tiện chỗ tu-hành, rồi mỗi năm sẽ cấp cho 500 lạng bạc.

Sư cụ *Tri-tu* lại nói :

— *Vệ* tiểu-thư ơi ! tôi vẫn tưởng tiểu-thư là một người tầm-thường vậy, không ai ngờ lại có cái nhan-sắc nghiêng nước nghiêng thành như thế này. Nhà chùa khổ-hạnh, đưa muối nâu sòng, chẳng biết tiểu-thư có cam chịu được hay không ?

Nàng *Vân-cơ* nghe nói, hai hàng nước mắt, chảy xuống dòng dòng, kêu lên một tiếng mà rằng :

— Trời ơi ! thế ra đưa tôi đến đây, để cho tôi tu-hành phải không ? Tôi vẫn tưởng những lời nước-bọn của *Hàng* công-tử là lời nói thực, cứ như lời có-mẫu tôi khi trối lại khi nào *Hàng* công-tử còn kết duyên với tôi. Tôi còn nhớ những lời *Hàng* công-tử nước bọn với tôi rằng « Tiểu-thư cố làm thế nào lừa cho *Định quốc* nỗng rượu ngà say, để tôi vào giết được hắn thì đem công chuộc tội, bấy giờ ta sẽ cùng nhau chắp cánh uyên-ương ». Chẳng lẽ *Hàng* công-tử lại phụ lời hay sao ! Năm nay tôi đã ngoài 30 tuổi, nhưng *Phi-loan* quận-chúa, bây giờ tưởng cũng đã quá chiều xuân...

Nàng *Vân-cơ* nghĩ quanh nghĩ quẩn, rưới đau như cắt, lại giẫm chân xuống đất mà nức-nở khóc hoài ! sư cụ *Tri-tu* kiếm lời khuyên giải, rồi dọn cơm chay mời ăn.

Trong khi ăn cơm, các sư lại thuật chuyện nàng *Lưu-gia-ngọc* trước xưa cũng vì thổ-tiết mà đi ở chùa, chịu bao nhiêu nỗi cay đắng, rồi sau mới được kết duyên cùng *Trung-hiếu-vương*.

Các sư đều nói :

— Khi *Lưu-gia-ngọc* phu-nhân tiến Kinh, sư cụ *Phạm-như* tôi cũng theo đi, cho nên mới thành ra tu ở chùa này.

Các sư lại thuật chuyện *Phi-loan* quận-chúa cho nàng *Vân cơ* nghe mà rằng :

— *Phi-loan* quận-chúa thật là một người hiếm có ! Khi *Hùng-vương* bị nạn, quận-chúa cùng *Hàng* công-tử dẫu chưa thành-hôn mà một lòng thổ-tiết, tình nguyện đầu giảm, để hầu-hạ cha mẹ chồng ở trong ngục-thất. Mấy lần *Phi-giao* hoàng-hậu giáng chỉ ân-xá, mà quận-chúa cũng nhất định không về. Người có lòng nhân, trời nào nỡ phụ, ngày nay đã sắp làm lễ thành-hôn cùng *Hàng* công-tử vậy.

Các sư đều tấm-tắc khen-ngợi *Phi loan* quận-chúa, ngày nay sung sướng, cho bõ những lúc nhọc-nhằn. Các sư lại thuật đến chuyện nàng *Hạng ngọc-thanh* cho nàng *Vân-cơ* nghe.

Sư cụ *Tri-tu* nói :

— Nàng *Hạng ngọc-thanh* lại càng đáng khen lắm. Nàng có cái nhan-sắc nghiêng thành nghiêng nước mà cũng một lòng thổ-tiết cùng *Hàng* quốc-cữu, tình-nguyện đầu giảm để hầu hạ vợ chồng *Hàng-vương*. Ngày nay thượng-hoàng và thái-hậu rất trọng đãi nàng, lập riêng một nơi tĩnh viện ở *Tiêu-hoa-sơn*, cho nàng ra ở đấy mà ngày đêm tu-luyện.

Sư cụ *Tri-tu* lại nói :

— Còn nàng *Diễm-tuyết* cũng có cái nhan-sắc đầm nguyệt ngày hoa, mà từ bé đến giờ, chỉ dốc một lòng mộ đạo.

Tiểu *Kinh viên* cười mà bảo rằng :

— Chẳng những thế mà thôi ! Còn *Lương-cầm-hà* phu-nhân cũng là một người có hiền-đức. Khi nàng *Hạng-ngọc-thanh* quyết chí đi tu, phu-nhân chỉ thương-tiếc nàng mà đêm ngày khóc-lóc. Một nhà như nhà *Hàng-vương*, thật là con biển dâu thảo hay đã một bề, chẳng ai còn chê được điều gì !

Nàng *Vân-cơ* nghe nói, trong lòng sung sực như thể dẫu sôi. Nàng biết là các sư có ý mỉa mai, nhưng cũng ngậm đắng nuốt cay, nín lặng không nói.

Khi ăn cơm chay xong, tiểu *Tam-chân* tươi cười mà nói với nàng *Vân-cơ* rằng :

— *Vệ* tiểu-thư ơi ! Tiểu-thư chớ lo phiền, bây giờ hãy xin mời tiểu thư vào phòng yên nghỉ.

Nàng *Vân-cơ* bất-đắc-dĩ phải đứng dậy theo tiểu *Tam-chân* vào trong một cái phòng tại nhà bận. Đường lối đi vào rất là khuất-khúc.

Khi vào tới trong phòng, giường gỗ gối tre, màn xô nệm vải, các đồ trần-thiết, trông rất nhã-đạm. Trên giá áo lại có treo mấy chiếc mũ-ni và cà-sa.

Tiểu *Tam-chân* mời nàng *Vân-cơ* ngồi, lại pha trà mời nàng uống, rồi bảo rằng :

— *Vệ* tiểu-thư ơi ! Nếu tiểu-thư buồn-bã thì xin tiểu-thư hãy xem các bức tranh vẽ ở bên tường này. Các bức tranh ấy đây, toàn là của *Hàng-vương* bỏ-thí, đem treo tại đó !

Tiểu *Tam-chân* vừa nói, vừa giơ tay trỏ. Nàng *Vân-cơ* liền ngẩng đầu lên nhìn : Khi nàng nhìn thấy, bỗng giật mình kinh sợ, nét mặt tái mét, rồi ngất người đi mà ngã lăn xuống đất.

Tiểu *Tam-chân* thấy vậy, kẻ bảo x ết nỗi kinh-hoàng, liền ôm lấy nàng *Vân-cơ* mà kêu người mau-mau đến cứu.

Sư cụ *Tri-tu* bấy giờ ở nhà ngoài đang nói chuyện với tiểu *Kinh-viên* rằng :

— Ta tiếc cho con người thế ấy mà số-mệnh long-đong, chỉ vì phạm một tội dâm-tà thì dẫu nhan-sắc khuynh-thành, cũng là uổng phí ! *Vệ* vương-phi cũng quá vì nghiêm-khắc, lại bảo chúng ta dùng những lời mỉa-mai mà đối với nàng Còn 3 bức tranh vẽ bảo ta đem treo tại trong phòng kia là có ý khiến cho nàng trông thấy phải kinh sợ, liệu mà hồi tâm cải tỉnh, rồi yên một phận ở đây tu-hành. Nếu nàng chịu cắt tóc đi tu thì *Hàng vương* sẽ cấp cho chùa ta mỗi năm 500 lạng bạc, lại trông nom in-bồ, có lẽ chùa ta cũng nhờ đó mà hưng-vượng lên nhiều.

Tiểu *Kinh-viên* thở dài mà đáp lại rằng :

— Đã đành rằng thế, nhưng lội-nghiệp thay cho nàng, một hoa đa ngọc, nhan-sắc khuynh thành, ai ngờ lại bị người cưỡng-bách bắt phải cắt tóc. Chỉ sợ con người thế ấy, vị-tất đã yên lòng mà đoạn-tuyệt được trần duyên vậy.

(Còn nữa)

Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn — Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)